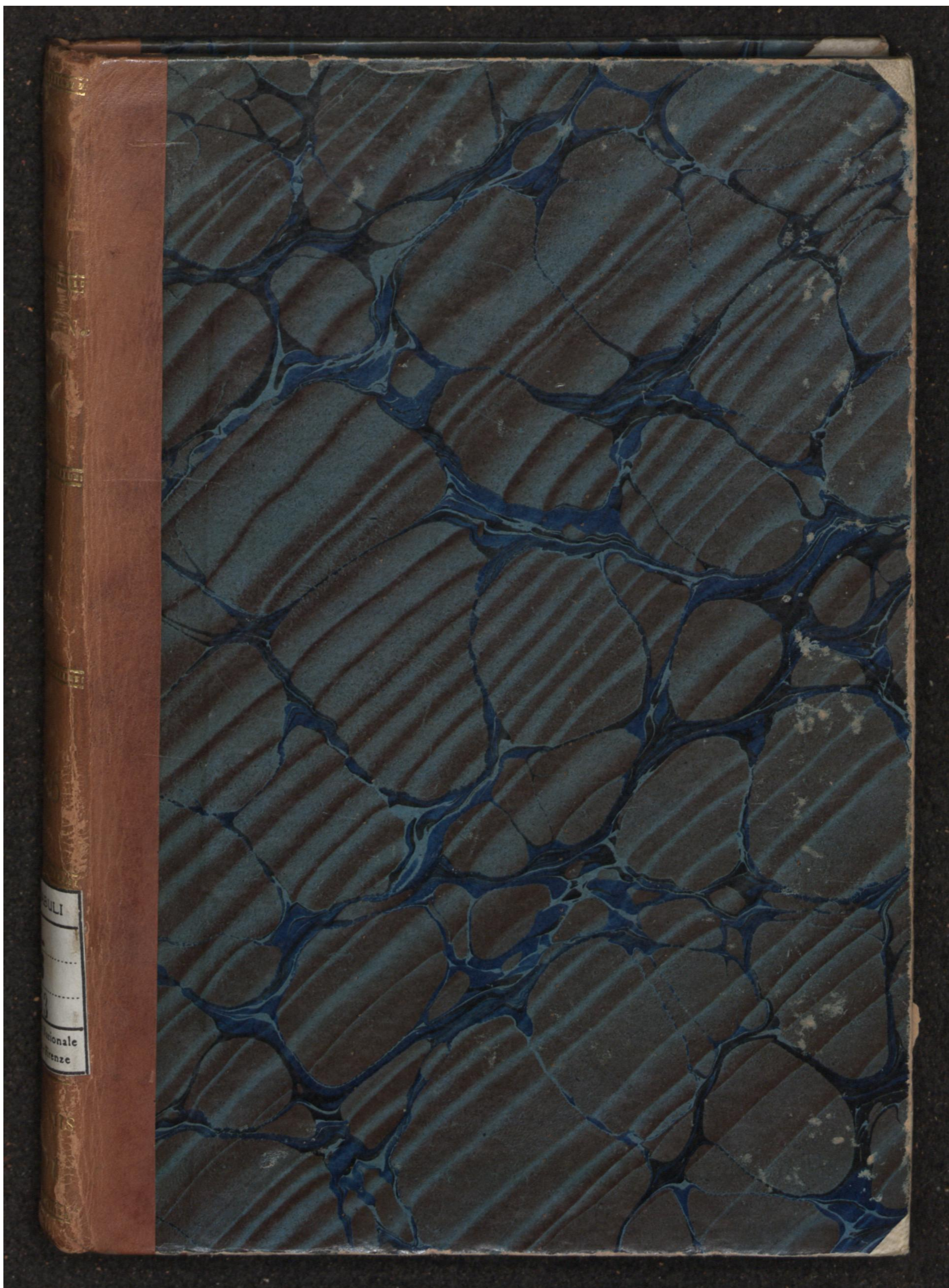
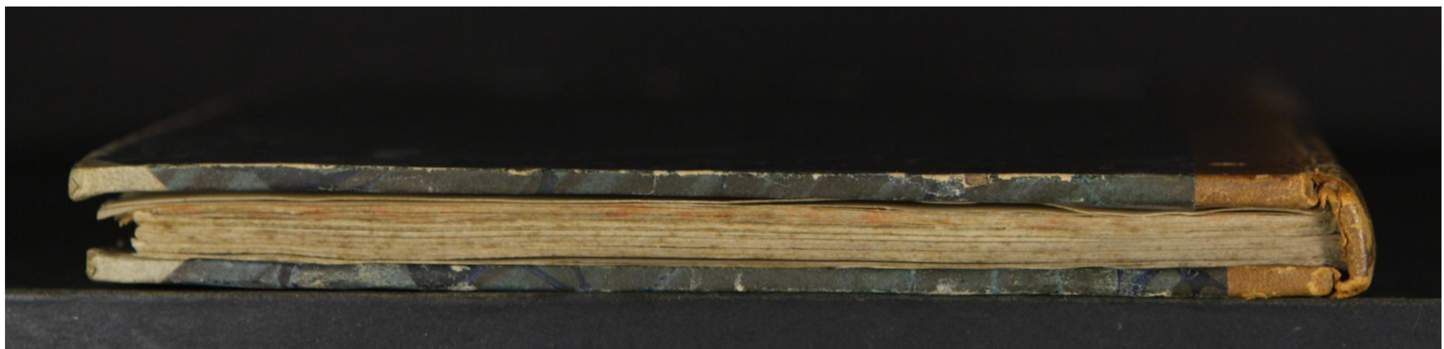
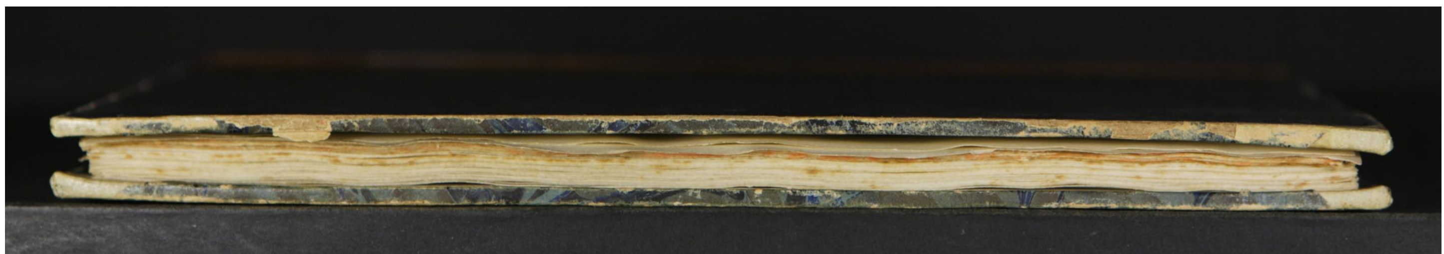

VII
146
INCUNABULI
L
6
53
Biblioteca Nazionale Centrale - Firenze
VENETI

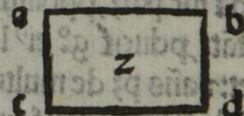
Incipiunt questiones super tractatu de latitudinibus formaꝝ: determinate per Venerandū doctorē Magistꝝ Blasium de Parma de pelicanis.

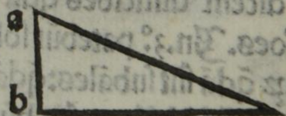

Ueritur primo utrum cuiuslibet forme latitudo sit uniformis uel difformis. Et arguit q nō. Prio de forma subāli: ut ꝺ aia intellectiua q ē idiuisibil: ⁊ ꝑ ꝯñs nlla ei⁹ latitudo ē uniformis ul̓ diffōmis: qm̄ latitudo dicit itēsionē ul̓ extēsionē. 2° arguit̓ de fōꝛ accñtali: q2 aliq̄ ē fōꝛ accñtal̓ ḡdual̓ c⁹ nlla ē latitu° g° ⁊c. ptȝ añs ꝺ fōꝛ accñtali c⁹ subiectū ē idiuisibile s. itellect⁹ hūan⁹ vñ cū subiectū alicui⁹ accñtis ē indiuisibile: ⁊ id ē idiuisibile q2 q̄libet q̄litas mēsurat̓ ad mēsuratōȝ subiecti eius. 3° arguit̓ sic alic⁹ forme latitudo ē unifōmis ⁊ difformis g° ⁊c. ꝯña tenet q2 si ꝯiūctiȝ ē uniformis ⁊ deformis ip̄a nec ē unifōmis nec deformis: sicut si. a. eēt unū pedale c⁹ una medietas eēt alba ⁊ alia nigra tūc. a. nō eēt albū nec nigꝝ añs patȝ: q2 sit. a. unū pedale cui⁹ una ps sit uniformit̓ frigida: rliq̄ medietas uniformiter calida tūc patȝ ꝓpositū. 4° arguit̓ sic aliq̄ fōꝛ ḡdualis subito ⁊ in istāti ꝓducit̓ g° ei⁹ latitudo nō ē unifōmis nec difformis: ꝯña tenet: ⁊ añs pȝ de multis hītibus itellectualib⁹. Oppo^m^ pȝ ꝑ autorē de latitudinib⁹ formaꝝ. In hac qōe erūt tres articuli. In p° dicent̓ distictōes q̄dā cū aliqb⁹ descriptōib⁹. In. 2° breues ꝯcl̓oes. In. 3° patebūt solutōes ⁊c. Quantū ad p^m^. Nō q for maꝝ q̄dā sūt subāles: q̄dā accñtales. Subālis ē duplex. s. q̄daȝ extēsa q̄dā itēsa: ut fōꝛ hūana. 2° nō q fōꝛ subālis extēsa pōt ꝯsiderari duplicit̓. p° q̄ntū ad ei⁹ eē ꝑmāsiuū. 2° q̄ntū ad ei⁹ introductōȝ i mā. 3° nō q forma subālis iextēsa pōt ꝯsiderari duplicit̓. p° quātū ad eiu⁹ eē itroductōe q̄ dr̄ eē istātanea. 2° quā^m^ ad informatōȝ diuersaꝝ ptiū ⁊ mēbroꝝ q̄ iformatō forte ut dicet̓

est talis et hec sint dicta de formis substātialib⁹. Quantum ad formas.s.accidētales nōndū q̄ quedā ē forma ḡdual' ⁊ q̄dā fōra nō gradual'. Fōra gradualis ē cui⁹ fōme plures p̄tes sūt adeq̄te in eodē subiecto b^m eandē p̄tē ⁊ p̄ oppositū scitur quid sit fōra nō ḡdual'. Notandū secūdo q̄ fōra nō gradual' ē duplex q̄dam est que in istanti simul tota acq̄ritur et quedā p̄ tēpus una post aliā. Notādum 3° q̄ quedam ē gradual' extēsa ut hñs partē p⁹ p̄tem quedam est in extēsa ut nō habēs p̄tē ex partem ut sunt habitus itellectuales. Notandū quarto q̄ huiusmōi forme accidētales tā extēse q̄3 in extēse possunt dupliciť ɔsiderari p̄mo q̄ntū ad ei⁹ eē permāsiuū scđo quātum ad ei⁹ introductōez. Nō ultra p̄dicta q̄ quelib3 forma accidētal' ē diuisibil' qđ p3 alt'eo duoꝝ modoruꝝ uno° ē alia fōma diuisibil' rōe subiecti ut ē q̄lib3 fōra tā subāl' q̄3 accidētal' ꝺducta de potētia mē q̄lib3 tal' eni ē diuisibil' ad diuisionē subi. Alio° ē diuisibil' alia fōra rōe intensiōis pluriū ḡduum ut q̄ in eadē parte subi calidi sūt plures grad⁹ caliditatis non habēdo r̄spectū ad extēsionē s3 ad intēsionez tantū. Ultra predicta ad huc nota q̄ r̄pertūtur isti t'mi.s.lōgitudo latitudo ⁊ p̄fūditas qb⁹ si p̄prie utamur sunt mēsure qb⁹ qđlib3 corp⁹ mēsurari pōt secōm ōnez eius diamet^m. Im p̄pe eni hi tibi applicāť qualitatib⁹ gualib⁹ dū dicim⁹ latitudo sūme caliditatis est ut d. Ulteri⁹ nota q̄ sić q̄litati graduali extēse ut extensio ⁊ intēsio ita in latitudie ei⁹ sunt p̄ncipaliť due linee q̄ru3 una designat nobis intensionē forme r̄liqua eius extensionē in subiecto. S3 tertia imp̄tinenť poniť ad designādum intensionem et extensionem fore finitas et ut hoc notabile patefiat describo latitudinē vniformem similiter difformem vniformis sit .a.b.c.d.difformis sit .a.b.c.modo dico q̄ linea c.d.est linea extensionis quia rep̄sētat nobis formā q̄ntum est ex parte subiecti habere p̄tē ex p̄tē

et quãto linea ista esset maior i longitudine tãto represẽtat formã esse extensiue maiorẽ. linea uero.a.c.repsentat intẽsiorẽ forme ⁊ quãto ẽ in longitudie maior tanto intẽsionẽ fõraꝫ repsentat. In latitudie vo difõmi liea.b.c.ẽ liea intẽsionis liea a.b.orthogoãle erecta supra lineã extẽsionis intẽsionẽ significat ſꝫ a.c.cladẽs sup ficiẽ finitaꝫ significat formã expte intẽsiõis Insuper nõ ꝗ per latitudinẽ forme nõ debꝫ aliud itelligi nisi met fora itẽsa qꝺ ptꝫ qꝛ nunqꝫ dici⁹ latitudinẽ pedalẽ ſꝫ bene dicim⁹ latitudinẽ ut.8.et.9. Ultio ẽ notãdum ꝺ formis vniformib⁹ ⁊ difformib⁹ ꝗ duplex ẽ vniformitas qdã ẽ quo ad subiectũ ⁊ ptes subi et quedã q° ad tẽp⁹ verũtñ ꝗ uniformitas quo ad tps solꝫ uocãi claritas oppo sito mõ ꝺ difformi. Sciẽm tñ ꝗ triplicit̃ pt dici res uniformis uel difformis ut rõe subi ⁊ ptiũ ei⁹. rõe tpris i q° acqrit̃ ⁊ rõe utriusqꝫ. Nũc iseqndo hũc pm articulũ pono ꝺscriptiões aliq°ꝝ tmio rũ qb⁹ ẽ utẽdũ ⁊ pria sit ꝺ latitudo uiformi. Latitudie uiforis ẽ latitudo c⁹ qlibꝫ ps qꝫtitia ẽ toti ⁊ cuilibꝫ pti toti⁹ eqͣl iiẽsiue h̃ ꝺscriptio pꝫ qm̃ sit.a.b.c.d.latitudo uiformis tũc a q°qꝫ pũcto li nee extẽsiõis erigãt̃ linea ortogõalr quousqꝫ occurrat linee.a.c. ⁊ si sic uolim⁹ e.f.g.h.⁊ tũc ptꝫ ꝗ õnes hee linee sũt sibi iuicẽ eq les ⁊ p ꝯñs ubiqꝫ ẽ uisio eqlis ⁊ toti intẽsio eqlis ⁊ intelligit̃ de viformitate quo ad subiectũ ⁊ q° ad partes eius. Scða ꝺscrptio latitudo viformis quo ad tps ẽ latitudo q̃ tẽporalit̃ adeqtur cui⁹ qlibꝫ pars i eodẽ tẽpore uł eqli acqrit̃ cũ parte subi coeqli Uel ẽ latitudo cuius õnes partes sibi iuicẽ equales intensiue adeqte equalib⁹ tẽpõib⁹ acquirũt̃. Nũc ꝺ latitudine difformi. Latitu do difformis secũduꝫ subiectũ ẽ latitudo cui⁹ aliq quãtitatie ptes uł nulle sibi iuicẽ itẽsiue nõ sunt equales vel cui⁹ qrũdam ptium quãtitatiuaꝝ una ẽ alia intẽsior. Latitudo difformis q° ad tps ẽ latitudo uł intẽsio cui⁹ qdaꝫ ptes sibi iuicẽ intẽsiue eqles tem poribus i equalib⁹ uł inequales tẽporib⁹ eqlib⁹ acqrũtur. La titu° tã q° ad subiectũ qꝫ q° ad tps diffõris ẽ latitu° cui⁹ ptes ex tẽsiue ieqles adeqte eqlib⁹ tempõib⁹ acquirunt̃ vel ptes eqles

adequate iequalibus tẽporib⁹ et sicut date sunt descriptiões ꝺ la
titudie difõmi ita pñt ⁊ dñt dari ꝺ latitudie vifõri ⁊ hec sint dctã
ꝺ pmo articulo. Quãtũ ad zᵐ pono ꝯclões q° dãmõ colatales
sequunt̃ tñ ꝺ pma ꝺ scriptiõe ex fauore vi⁹ suppositõis que sit h
ignis ẽ uifõrit̃ calid⁹. Pria ꝯclo q̃libꝫ pticula igis ẽ tãte calidi
tatis quãte ẽ totus ignis pꝫ ex pma distictõe ⁊ ꝺscriptiõe cũ sup/
positione. Scda ꝯclo q̃libꝫ pticula t̃re ẽ tãte quantitatis itẽsiue
q̃nte ẽ tota t̃ra uniuersi pꝫ etiã ad oppositũ sic. Tertia ꝯclo nõ
cui⁹libꝫ fõre latitudo ẽ uifõris ul' difformis pꝫ ꝺ fõra subãtiali hu
mana que ẽ indiuisibilis. Quarta ꝯclo nõ cui⁹libꝫ fõre g̃dualis
latitudo ẽ uifõris uel difformis ul' q° ad subm̃ ul' q° ad tp̃s ꝓbat̃
ꝺ latitudie ineẽ pmãsiõ iexistẽte subõ idiuisibili. Quita ꝯclusio
possibile alicui⁹ fõre g̃dual' q̃ acqrit̃ nõ eẽ latitudieꝫ viformẽ vel
difformẽ q° ad tp̃s ꝓbat̃ nã stat aliq̃ fõraꝫ g̃dualẽ acqri ñ tpl'r sꝫ
totã siml' ⁊ forte si nõ nãlr tñ alio° ut si aliqs habit⁹ g̃dual' alicui
subõ subito iducat̃. Sexta 9° c⁹libꝫ fõme g̃dual' extẽse latitudo
ẽ viformis ul' difformis q° ad subm̃ hãc ꝯcloneꝫ ꝓbãt ꝺscripti/
ones t̃minoꝝ. Alia ꝯclo cui⁹libꝫ fõme g̃dual'r ul' tpl'r q̃ acqritur
latitudo ẽ viformis q° ad tp̃s pꝫ ex alia descriptiõe Octaua ꝯ°
nõ cui⁹libꝫ forme g̃dual' extẽse q̃ etiã tplr acqrit̃ latitudo ẽ uifõis
q° ad subm̃ ⁊ q° ad tp̃s uel difformis quo ad subm̃ ⁊ q° ad tp̃s
conclusio patet quia aliquam talem latitudinem esse uniformem
quo ad subiectum ⁊ uniformem quo ad tempus uel est econtra.

Nona conclusio cuiuslibet forme extense que taliter acquiri/
tur gradualiter latitudo est vniformis uel difformis quo ad sub/
iectum et etiam quo ad tempus ⁊ patet quia illa conclusio differt
a precedente nec repugnat ei ut patet intuenti ex descriptionibus

Ex his patet oppositum questionis esse verum ut dixit tertia
conclusio sed tamen hoc est simpliciter loquendo sine moderati
one si titulus questionis moderetur et exponam ut pretendit ul/
tima conclusio habebit veritatem Per conclusiones patet ad t̃
cium articulum.

Trum sit aliqua latitudo uniformiter difformis icipiēs a nō gradu. Et arguitur quod nō quia nō ē latitudo aliqua uniformiter difformis gradus. zc. añs patet quia nulla ē latitudo difformis uniformis gradus zc. cōña tenet a simili uel dicatur cā diuersitatis. 2º arguitur sic nulla pōt eē latitudo uniformis icipiēs a nō gradu ergo nulla potest esse difformis icipiens a nongradu ille consequētie patent: z añs pncipale ē autoris i textu. 3º arguitur sic qlibz latitudo uniformiter difformis t'miatur ad nō gdū gº nulla talis icipit a nō gradu cōña tenet p auctorē ad lrāz: añs pz quia latitudo uniformiter difformis t'miatur ad rē q̄ ē nō gradus: quia sit. a. corpus t'pedale cuius pria sit. b. scda. c. t'cia. d. z sic. c. uniformiter difformiter calida: tūc cōstat quod caliditas. c. ē talis latitudo quod termiatur ad nō gdū ex utraque eius pte: quia. c. ex utraque eius pte termiatur ad reliqs duas: quarum qlibet ē nō gdus: quia sint tā. b. q3. d. uniformiter calida pz. 4º sic qlibet latitudo uniformiter difformis icipit a cto gdu gº zc. cōña tenet z ātecedēs patz nā qlibz icipit ab aliq eius pte utputa millesia uel ultra milesimā z q̄cūq3 tal' ps q̄cūq3 pua ē certi gradus gº zc. Quinto nulla ps latitudis uniformiter difformis ē nō gradus gº zc. cōña nō: quia n uidetur icipe nisi ab aliq sui pte añs apet: nā si aliqs eēt nō gradus ille eēt mīme itēsiōis: sz hoc ē fm cū i latitudie uniformiter difformi qlibz ps sit alia itēsior. Sz rñderet forte aliqs quod licz nō icipiat iclusiue a nō gradu tñ bñ exclusiue. Sz 3 sic quia eodē modo latitudo ūiformis a nō gradu termiaretur qđ tñ negat autor quare sequitur quod dēt itelligi exclusiue. Sexto arguitur si aliq eēt latitudo uel eēt ita itēsa sic eius itēsissimus gradus: uel sicut gdus eius medius sz nullo modo gº zc. Primo nō sicut itēsissimus z rmisissimus: quia nullus ē talis gradus i latitudie tali ut dicetur .ij. Nec sicut medius quia tunc staret ab alia latitudie uniformiter difformi medietatē itēsiōis auferri remanēte tñ post sepatōz z ablatōz istius ptis tā itēsione quā quāta fuit añ: nulla pte sibi aliūde addita: cōñs ē fm z pz cōña quia sit. a. b. c. latitudo uniformiter diffōis termiata i extrēo itēsiori ad

nõgradũ ꝑ aduersariũ: tũc.a.b.c.erit ut.4.mõ auffeãnt̃ i extrẽo intensiori duo gradus i extremo remissiori alii duo tunc ad huc remanet grad⁹ medius ⁊ ꝑ ꝯñs ad huc denõinabit̃ tante intẽsi-onis q̃zte p̉mo hoc aũt potest i nũeris declarãi qm̃ facta subtra-ctiõe v̓lus extm̃ũ intensius ad.6.⁊ in extremo r̃missiori ad duos g̃dus ⁊ sic adhuc remanebit grad⁹ medius ut quatuõ ⁊ sic patz ꝓpo͛m. Huiꝰ oppoᵐ scribit magister. In hac q̃õe erunt duo breues ãticuli.in prio exponũtur aliq t̃mi.i z°. ponũt̃ ꝯcl'oes re-spõsiue de q̃sito. Quãtũ ad p̉mũ nota gr̃a cꝰdaz ãguméti q̓ õe tale ꝯplexũ viformit̃ diffõme ꝯstitutũ ex noie ⁊ aduerbio nõ di-strahẽte de signo nõis siũ tale ꝯplexũ vifõrit̃ difforme ifert ipsuz nomẽ siñ tali aduerbio.vnde seq̃t̃.a.ẽ viformit̃ difforme g°.a. ẽ difforme v̓m ẽ tñ q̓ in ꝯplexa subm̃ ꝓ nullo suppõit. Tiõ z°. q͛d sit latitudo vnifõrit̃ diffõris ⁊ h̃ a diuẽꝭ varie ponũt̃ d̓scripti-ones. Pria ẽ hec latitu°. uiformit̃ diffõris ẽ latitu°. cꝰ est eq̃lis excessꝰ g̃duũ inẽse eq̃ distãtiũ ⁊ h̃ poit̃ ab auctõe ⁊ ñ ẽ bõa q᷑ de-bet̃ latitudi diffõrit̃ difformi p̓°. si itelligat̃ d̓ distãtia g̃duũ utputa eq̃lis ẽ distãtia excessuũ ⁊ hoc ẽ fl̃m nã certũ q̓ in ꝑte ubi ẽ iten-sio ut.8.sũt.8.g̃dus ⁊ ubi ẽ itensio ut.6.sunt.6.g̃dus ⁊ ubi sit.4. ⁊c̃ tũc eni tm̃ distat eq̃l' ab equali extensiue q̓ᵐ subduplũ.a.sub-duplo. Alii posuerũt hãc descriptiõem q̓ latitudo uniformiter difformis ẽ latitudo difformis cuius due ꝑtes iuicẽ i mediate ad eũdem g̃dũ t̃miant̃ zᵐ eadez extm̃a i mediata ⁊ hec descriptio nõ ẽ bona q̓d pz q᷑ latitudis uiformit̃ difformis nll'e ꝑtes i medi-ate szᵐ imediata extm̃a t̃miant̃ inclusiue ul' exclusiue ad eũdem g̃dũ g°. ⁊c̃ q̓ nõ iclusiue q᷑ g̃duũ itrisecoꝝ nullꝰ ẽ idẽ g̃dus itrin-secus nec exclusiue ꝑs r̃missa ad r̃missiorẽ t̃miat̃. Alia poitur descriptio ⁊ ẽ illa. Latitudo viformit̃ difformis est latitu°. uifor-mis cuiꝰ quoꝝ̃libz trium ꝑceptorum seu ꝑtium eq̃liter distãtinz ꝓpor°. excessus extremi itẽsioris ad mediũ ad excessum medii ad extremũ ẽ eq̃lis ꝓportio distãtie itensioris ad medium sicut medii ad extremũ. Ultima descriptio est eadẽ in sentẽtia cum

illa sed ē magis clara et ē hec. Latitu° uniformiť difformis est
latitudo difformis cui⁹ q̄rūlibȝ triū partiū extēsiue eq̄liū ab iuicē
eq̄ distātiū situāť ut prie ad scđam sic scđe ad tertiā eq̄les itēsiue
sunt. excess⁹ p̄me ad secundā sic secūde ad t̄tiā loquē° ɜ ptib⁹ to
talib⁹ q̄ntitatis i tēsiue ꝛ sic pȝ faciliť q̄ sit latitu° difformiť diffor-
mis. Nota tertio quid debet dici grad⁹ et quid nōgradus dico
ꝙ idem ip̄i potest dici aliqua q̄litas ḡdus. Prio capiť grad⁹
pro quacūqȝ graduali itensione. Secundo ꝑ quacumqȝ parte
intensiua sceu pro q̄cunqȝ parte gradus. Tertio ꝑ quocumqȝ
termino intrinseco exclu° alicuius latitudinis primo modo que
libet forma gradualis est un⁹ gradus. 2° modo nulla latitudo to
talis. s. que non est ps gradus. 3° modo cuiuslibet latitudis extē-
siue ifiniti sunt gradus. Nunc dicendū est qd debet dici nōgra
dus et diciť multipliciť vno modo ꝓprie ꝛ sic quelibet res mun
di per se exn̄s potest dici nongradus uel aliter accipiť nō grad⁹
sicut punctū indiuisibile i ꝑ liea ut exponiť li punctū i infinitum
parua pars ꝛ est terminus linee uel sic aliqua pars ē terminus li
nee et nulli⁹ partis quelibet ps est terminus linee ut autē pateat
quid uelimus dicere ꝓportiōaliť talis ꝓpostio nongradus ē ter
minus latitudinis exponať sic quelibȝ pars i infinitū minor pars
est terminus eiusdem sicut. b. pūctus est termīus linee. i. qualibet
parte i infinitum minor est terminus linee. Ex his patet qd sit
per hāc ꝓpositionē intelligendū. a. latitudo ꝛē terminať ad nōg̅
dum idest quocumqȝ gradu dato ad infinitū remissiorem t̄mina
tur ꝛ sic conformiť dicatur de li incipe a toto gradu et hoc dictū
sit de primo articulo. Quantum ad secundū ponunť cōclusiōes
Pria conclusio sit illa q̄libet latitudo extensa icipit a certo gra
du ꝛ ad certū graduȝ terminatur patet hec per quartā rationem
Secunda cōclusio latitudo vniformis exclusiue terminať ad nō
gradum ꝛ an̄gradum incipit ꝛ hic capiēdo li gradus prio modo
patet quia exclusiue terminať ad rem que nōgrad⁹. Tertia cō
clusio nulla latitu° vniformis incipit ante gradū iclusiue ꝛ t̄miať

exclusiue ad ñgraduz patet siue prio⁹ capiatur li ḡdus aut ꝑpe Sz notãter dico iclusiue qꝛ exclˀie ẽminant̃ ad ñ ḡduz.s.ad ĩfinitaz puã itẽsionez ⁊ ab ĩfinito puo ḡdu. Qũta ↄclˀo q̃daz latitudo icipit a ñgradu ⁊ ad nõ ḡduz ẽminat̃ ul' ad gradũ et quedam cõ istã ↄclusiõez clare magister patefecit. Quinta cõclˀio nll'a latitudo uifõrit̃ difformis icipit a ñgradu ⁊ ad nõgraduz ẽminat̃ banc ↄclusiõez poit similit̃ mgr̃ itextu ⁊ eã ꝓbat verũ ẽ q̧ bene posset poni bec ↄclˀo. Aliq̃ latitudo unifõrit̃ diffõris icipit a nõgradu ⁊ ad ñgraduz termiatur qñ capiat̃ li nõgrad⁹ ꝓ re q̃ non ẽ ḡdus qꝛ stat.a.latitudiẽz vifõrmiteꝛ diffõrez termiari exclusiue a duab⁹ substãtiis ut duab⁹ itelligẽtiis ul' lapidib⁹ ul' lateris que sunt non gradus. Ex bis patet solutio ad rationes in oppositum.

Utrũ q̃lib3 latitu⁹ vifõriteꝛ diffõris cõrespõdeat suo ḡdui me⁹.i.ut^m tal' latit⁹ sit suo ḡdui me⁹ eq̃lis itẽsiue ⁊ ãguit̃ p⁹ q̧ nõ. Nã latitudo uifõriteꝛ diffõris n babz ḡdum mediũ g⁹ ⁊c. añs ꝓbat̃ qꝛ tal' latitu⁹ nõ bz extrema g⁹ nõ babz me^m ↄsequẽtia tenz qꝛ ubi nõ ↄueit dare extrema ibi nec me^m añs patz qꝛ nõ ẽ repire remissũ ḡduz i tali latitudie ut dictũ ẽ i qõe ꝓcedenti ↄsimiliteꝛ si baberet ḡduz mediũ ille eẽt aliquãte itẽsiõis ⁊ eẽt uifõriteꝛ diffor mis ⁊ ille suo ḡdui me⁹ cõrespõderet ⁊ ille iteꝝ ultra ⁊ sic ĩfinitũ Secõo ꝑncipaliter ãguit̃ sic latitudo uifõriter difformis extẽsiua ẽ unus triãgul⁹ ⁊ nõ ẽ eq̃lis sue medie ꝑti g⁹ nec latitu⁹ vnifõmi ter diffõris ↄña tenz ↄuenictĩ diffĩntiõe similitudie ⁊ añs ma^m est quia iã esset pars quantitatiua toti suo equalis q̧ est impossibile Tertio ꝑncipaliter arguit̃ sic uolo q̧.a.moueat̃ vifõriteꝛ diffõ miter ꝑ totã istã borã itẽdẽdo motũ suũ a nõ ḡdu usq3 ad.8.sic tñ q̧ ĩ pria quãta buius bore ipm acqrat latitudiẽz a nõgradu usq3 ad.4.ĩ aliis tb⁹ quãtĩs latitudiẽz a.4.usq3.8.isto poito claꝝ ẽ q̧ latitu⁹ mot⁹ acqrẽda ab.a.cõrespõdebat ḡdui suo itẽsiõi q̧ me⁹

naȝ plꝰ ꝑtrāſibit.a.q̃ȝ ſi moueret̃ ꝑ totā horā ĝdu ut.4.pȝ q꞉ ꝑ
priaȝ.4.hꝰ hore ꝑtrāſibit ꝑ̃ciſe tm̃ ac ſi mouet̃ ĝdu ut.2.uifōrit̃
⁊ ꝑ alias tres tm̃ ac ſi moueret̃ vifōriter ĝdu ut.6:mō clarū ē ꝙ
ſi aliqs moueret̃ ꝑ unā quātā hꝰ hoē vifōrit̃ ĝdu ut.2.et ꝑ ali-
as tres quātas ĝdu ut.6.ꝙ plꝰ ꝑtrāſiret q̃ȝ ſi moueret̃ ꝑ totā ho
rā vifōrit̃ ĝdu ut.4.ut pȝ.Et ꝯſtat ꝙ tal' latituͦ motꝰ eēt vnifor
mitē diffōrīs eodēͦ ꝑt agui ō latitudie vifōlter difformi albedis
nigredis ⁊ magnitudis. 4ͦ ad ꝑ̃ncipale ſic ſi qō eēt v̇a ſeq̄ret̃ h
ꝯclō ipoſſibil'.a.⁊.b.ſūt mobilia q̃ mouebunt̃ ꝑ̃ciſe ꝑ illā horā ⁊
a.mouebit̃ i dupͦ uelotiꝰ.b.⁊ tm̃ eq̄lia ſpatia ꝑtāſibūt ⁊ ꝙ ꝯclō
ſit ipoſſibil' pȝ ītuēti ſȝ ꝙ ſeq̄t̃ ex qōe ꝓbat̃ ⁊ capio vnā latitudi
nem motꝰ vifōrit̃ diffōrē a nōĝdu uſqȝ ad.8.⁊ uolo ꝙ .a.moue-
at̃ ꝯtinue illa latitūdie circularit̃ ita q꞉ mediꝰ pūctus ipiꝰ.a.quie
ſcat ⁊ uolo ꝙ.b.ꝯtinue ꝑ eādeȝ horā meͦ ĝdū iſtiꝰ latitudis mo
ueat̃.illo poſito pȝ ꝙ.a.i duplo uelociꝰ ꝯtinue mouebit̃ q̃ȝ.b.q꞉
oīe mobile dicit̃ ita uelocit̃ mouēi ſic aliq̃ ps eiꝰ ⁊ pūctꝰ ueloci̇ſ
ſie motꝰ ipiꝰ mouebit̃ ĝdu ut.8.⁊.b.ꝯtinue ĝdu ut. quatuō ⁊ ꝙ
tm̃ ſpatiū ꝑtāſibit ꝑ̃ciſe.a.ut.b. pȝ q꞉ ōnis latituͦ uifōrit̃ diffōrīs
correſpōdȝ ĝdui ſuo meͦ ꝑ qōeȝ. Propt̃ea ſeq̄t̃ ꝙ.2 i equa
lit̃ calida intenſiue poſſent in ſecūdo paſſa e-
qualis ꝛ̃ſiſtentie equales effectus producere

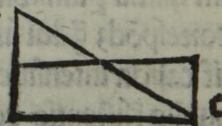

conſequens eſt contra totā philoſophiam ab
eq̄li ꝓportiōe ꝓueniūt eq̄les effectꝰ et uelo
citatis et antecedens ꝓbatur quia ſit.a. unū
vniformiter calidum ut.4.per totum ⁊.b.vni
formiter difformiter calidum terminatum in
extremo itenſiori ad gradū ut.q̃tuor.i remiſſi
ori aūt ad nōĝduȝ tūc.b. ē i duplo miꝰ calidū
quā.a.q꞉ ꝑ poſitōeȝ.b.ē calidū ut duo ⁊ tm̃.b.

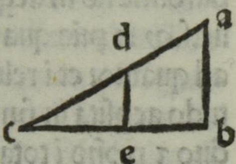
poteſt ꝓducere caliditatē ut.4. ipaſſū ⁊.a.ut.4. Ex ꝯñti ſeq̄t̃
h ꝯclō ꝛ̃miſſū ueloci̇ꝰ itēdit iteſuȝ q̃ȝ itēſiue i miſſū pȝ q꞉ calidū ui
fōrit̃ diffōre cꝰ ĝdꝰ meꝰ ē ut.4.ꝑt ꝓducē caliditatē ut.8.q꞉ pͦ q̃ȝ

eximum itensius ē ut.8.applicet᷑ et assimulabit sibi eum ⁊ si vnū vniforme ut.6. per totum applicet᷑ passo nō potest ꝓducere nisi caliditatem ut.6.multa arguměta possent adduci pro hac parte Oppositum huius patet per omnes cōmuniter loquētes de hac materia. Et etiā ratione arguitur sic et uolo ꝙ.a.remittat motū suum uniformit᷑.a.c.gradu ut.4. in medietate hui⁹ hore usqȝ ad nōgradum ⁊ .b.itēdat motuȝ suū i eadem medietate.a.c. gradū precise ad gradum duplum ad .c.quo posito sequitur ꝙ .a.et.c. precise tantum spatium transibunt quantum si continue mouerē/tur.c.gradu ꝙ patet nam q̄ntumcumqȝ .b.acquirit de latitudine motus per suam intensionem tantum precise deperdit.a.de lati/tudine per remissionem sui motus ergo quantomagis per inten sionem sui motus.b.pertransibit tantominus.a.per remissionem sui motus pertransibit ergo tantum precise erit pertransitum ab a.et.b.ac si continue mouerentur.c.gradu uelocitatis. Probatur si.c. esset vnum corpus uniformiter difformiter calidum cuius latitudo gratia exempli presentaretur per triangulum.a.b c.et in extremo eius intensiori applicaretur unum corrumpens et in extremo remissiori suum ꝯtrarium secunduȝ eandem proportōȝ ita ꝙ quantum corrumpens corrumperet de latitudine.a.b.c.in extremo remissiori tantum introduceretur de latitudine tunc patet ꝙ in fine actiōis latitudo .a.b.c.esset unifor mis ⁊ precise esset tāte intensionis quāte erat ante actionem isto rum.

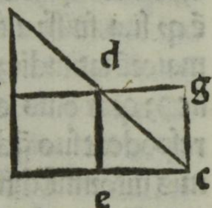

In hac questiōe erūt quatuō articli.p̄mo euidētias p̄mit ten⁹ z⁹ distictiōes .3⁹ ꝯclōes ꝺ q̄sito q̄rto difficltates. Quātuȝ ad p̄mū no^m ꝙ latitu⁹ est uniformit᷑ difformis c⁹ medi⁹ g̃d⁹ per tātaȝ latitudinē excedit nōg̃duȝ ꝑ quātam latitudinē ip̄e medius g̃dus excedit᷑ ab itēsiori g̃du ei⁹dē latitudis.z⁹ nō ꝙ nō sermo ē poit⁹ ꝺ latitudie uifōit᷑ diffōi mot⁹ locat᷑ ul᷑ caliditat⁹ qm̄ lati tu⁹ motus localis non habet esse permansiuum sed bene latitu⁹ caliditat⁹. Pro illo secꝺo nōbili nō z⁹ ꝙ ali⁹ ē s̄zmo ꝺ latitudie

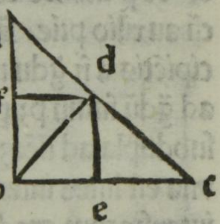
motus quãtum ad ei⁹ esse ꝑmasinũ et quãtũ ad ei⁹ eẽ successiuũ Nota quarto ꝙ latitudo uniformit difformis q°. ad ei⁹ esse successiuũ dupliciter acqri pote.ſpotest eni acqri vniformit etiã pt acquiri difformit. uiformit ad istũ sensũ ꝙ si in hora ỏbeat.a.latitudo viforit difformit acqri ita ꝙ medietas acgrat i medietate hore ꝛ alia in alia ꝛ ſʒ^m h erũt alie ꝛ alie ꝯclusiões ꝛ h° ỏ p°io articulo. Quãtuʒ ad z^m pono aliquas supões. P°ia sit hec latitudies formaꝝ p figuras geometricas ꝛpsentat hãc suppositionẽ auctor ꝑmittit. Scõa suppositio c⁹libʒ triãguli liea di o latera secãs p eqlia ẽ subdupla ad ꝛtiũ lat⁹ pʒ p quartam se ya euclidis qm̃ sit triangulus .a.b.c. et linea secans per equalia duo latera sit.d.e. dico ꝙ linea.d.e. est subdupla ad lineam.a.b.vnde sicut.b.c. ad.b.e.ita se habet.a.c.ad.a.d.sic a.b.ad.d.e.sed.b.c.est duplum ad.b.e.ergo .a.b. est duplum ad.d.e.et per consequens linea.e.d.siue.d.e.ẽ subdupla ad lineã .a.b.

Tertia suppositio est ꝗlibet palegramũ ex linea medii gradus ꝛ linea extensionis constitutum ꝛ est equali triangulo per quem nobis representat latitu°. uniformiter difformis h cuius linea med gradus est latus mi⁹ dati palegrami h pʒ dato triãgulo.a.b.c. et liea medii gradus .d.e. tunc fiat peralegramum constitutum ex predictis lieis.b.g.e.g.p atet f suppositio notata in geometria.

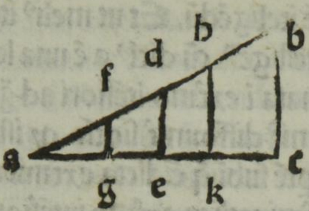

Quarta suppositio triãgl's.a.b.c.datus ẽ quadruplus ad triangulum eius partialeʒ ut hoc pateat sit triangulus.a.b.c.Et linea.e.d. que diuidat per equalia duo latera trianguli que sint.a.c.et.b.c.Dico tunc ꝙ triangulus.a.b.c.est quadruplus ad triangulum eius partialem qui est.d.e.c. quod patet resoluendo ꝗdrilaterum.a.b.d.c.i tres ãgulos illo°.

Primo ducendo a puncto.d.usq3 ad lineā .a.b. eque distantē
linee.b.e.tunc triangulus.a.g.d.eq̄lis triāgulo.d.e.c.deīd duca
tur a pūcto.d.ad pūctū.b.liēa.b.d.τ hēbis alios duos ťangulos
quoꝝ q̄libet cuilibet ē eq̄lis:mō p3 qꝫ totus ťangulus.a.b.c.re/
solutus ē in.4.ťangulos eq̄les:τ p ɔn̄s totus triāgulus ē q̄dru/
plus ad quēlib3 illoꝝ τ per ɔn̄s ē q̄druplus ad triāgulū.d.e.c.τ
hoc fuit ōclarādu3 ō.z°. Quātu3 ad 3m pono ɔclusiōes. Pri
ma sit hec nō omnis latitu° viformit difform̄s q̄ntū ad ei⁹ ee suc
cessiuū correspōdet suo ḡdui me°. ꝑpter p̄mā rōe3 tn̄ sit.a.unum
alťabile qd in hora acqrat sibi latitudie3 caliditatis uniformiter
difformē nō tn̄ acqrat eā vniformit difformiter s3 bn̄ difformiter
sic.s.qꝫ in p̄ria quarta hore hui⁹. alteret a n̄ ḡdu caliditatis usq3
ad quatuor et ī reliqs trib⁹ quātis a quatuor usq3 ad.8.tūc si lati
tudo acq̄sita in p̄ma quarta corrēspōdeat τc tunc .a.erit alťatū ut
duo τ p ɔn̄s ī tota hora erit alteratū ut .8.τ si latitudo acq̄sita in
aliis trib⁹ quātis correspōdeat τc tūc .a.erit alťatū ut.6.mō claꝝ
ē qꝫ si.a.fuiss3 alťatū ad caliditatē p hāc horā uiformit ut.8.ergo
maiorē latitudie3 caliditat̄s acq̄siuiss3.a.q̄3 mō sit alteratū q̄re τc
sic p3 qꝫ n̄ ōnis latitu° viformit diffōrīs q° ad ei⁹ eē successiuū cō
respōdeat suo ḡdui me°. Secūda ɔcl°. ōnis latitu° viforit diffor
mis uiformit diffōrit acq̄sita tā q° ad ei⁹ eē successiuū q̄3 quo ad
ei⁹ eē p manēs cōrespōd3 suo ḡdui medio p3 p ťtiā suppositionē
cū auxilio p̄rie. Tertia ɔcl°o q°libet latitudis vifōrit difform̄s in
cipiētis a n̄ ḡdu ul' ťmiate ad n̄ ḡdū ḡd⁹ medi⁹ ē p̄cise subdupl⁹
ad ḡdū sumū p3 p secūda3 suppositiōe3 vn̄ dicebat qꝫ liēa.d.e.ē
subdupla ad liēa3.a.τ ɔstat qꝫ ille due liee sunt duaꝝ ītēsiōu3 q̄ꝝ
vna est linea intensionis mediī gradus alia est linea intensionis
intensiorum gradunm. Quarta conclusio nullius latitudinis
vniformiter difformis īcipētis a certo ḡdu et ťiante ad certū gra
dum ḡd⁹ medi⁹ ē p̄cise subdupl⁹ ad ḡdū sumū p3 p secūda3 sup/
positiōe3 liēa.a.b.ē p̄cise dupla ad liēa3.d.e.g°. ē minor q̄3 dupla
ad quālib3 maiorē:s3 q̄lib3 liea cadēs int.a.b.τ.c.d.ē maiō q̄3 sit

liea.d.e.g° 9ᵉ. vᵃ tenet dña: qꝛ cᵘlibꝫ latitudis icipietis a certo gᵈ du ꝛ t̄miate ad cetū gradū: gᵈus mediᵘ t̄miat̄ ultra lieaꝫ medii gradᵘ latitudis ꝛ t̄miante ad nō gradū: ꝛ sic pꝫ. Quita 9ᵉ alicᵘ latitudis uniformit̄ difformis sūt ifinite ptes q̄ꝫ cᵘlibꝫ ꝛ totiᵘ est idē meᵐ pꝫ facta descriptōe qd sit t̄an gulᵘ.a.b.c.ꝛ gradus mediᵘ totiᵘ lati tudis sit.d.e.tūc si ab extrēo itēsiori ꝛ t̄missiori eq̄les ptes d̄ liea extēsionis aufferant̄ p lieas sursū ascēdentes q̄ gr̄a exēpli sint.f.g.h.k.ꝛ sic in ifinitū

qꝛ qd̄libꝫ ɔtinuū in ifinitū ē diuisibile: pꝫ qꝛ semp idē ē gᵈus cuiᵘ libꝫ ptis ꝛ totiᵘ. Sexta 9ᵉ. cuiuslibꝫ latitudis uniformit̄ diffōꝛis ifinite sunt ptes: q̄ꝫ q̄libꝫ ē tota latitudie itēsior: pꝫ accipiēᵉ ptes int̄ sumū gᵈū ꝛ meᵐ totiᵘ latitudis. Alia 9ᵉ: cuiuslibꝫ latitudis uniformit̄ difformis ifinite sūt ptes q̄ꝫ q̄libꝫ ē eiusdē itēsi ōis cū toto.ꝛ h 9ᵉ. simplicit̄ pꝫ. Octaua 9ᵉ. alicᵘ q̄litatis ps ē illa q̄lita te itēsior ex.5.9ᵉne: ꝛ h sint d̄.3ᵉ. āticl̄o. Quāᵐ ad.4.q̄runt bre ues difficultates q̄ꝫ. Pria ē: utꝝ i latitudie uiformit̄ difformi gᵈᵘ mediᵘ sit p̄cise subduplᵘ ad sumū gᵈū: ꝛ arguit̄ q̄ nō.ꝛ sit. a.ꝛ.b.unū corpᵘ colūnare uniformit̄ difforme i capite: cuiᵘ extre mū itēsius sit.a.cum gᵈu.b.medius.c.tūc caliditas iformās.a.c est una caliditas uniformit̄ difformis ꝛ q̄libet caliditas ē dupla ad eiᵘ medietatē itēsiue: ꝛ cetū ē q̄ eiᵘ medietas nō est i pūcto.c. nec in aliq̄ pte int̄.b.ꝛ.c.erit gᵉ. int̄.a ꝛ.c.sit gᵉ. illa ps.d.tūc arguit̄ sic.a.ē. p̄cise duplū ad.d.ꝛ.d.ē gᵈus itēsiō q̄ꝫ ꝛ.gᵉ.a.ē plᵘ q̄ꝫ duplū ad.c.ꝛ p ɔn̄s n̄ ē p̄cise duplū ad.c.gᵉ. ꝛc. Cōfirmat̄

itēsio q̄litatis itēdit̄ p̄es accessuꝫ ad sumū gᵈū tociᵘ latitudis: sꝫ ē reperire gradum in duplo minus distantem a summo gradu q̄ꝫ medius gradus ut.d.quare sequitur q̄.d.est duplus intesiue ad c.tāq̄ꝫ ad gradū mediū tocius latitudis. Itē in oppoᵐ ē 9ᵉ. t̄cia

Ad hāc difficultatē r̄spōdet̄ ꝙ zm rei veritatē ꝙ ḡdꝰ sumꝰ nō ē
p̄cise. zꝰ ad gradū mediū latitudinis ⁊ nō ꝯcludit. S3 quō sit ĩtia
ꝯclusio iteligēda dico ꝙ sic Si latiᵒ t̄lis in extrēo i tēsiōi denōia-
ta sit ut octo ḡdus mediꝰ denoīabit̄ ut q̄tuoꝛ ⁊ sic s3m denōinatōz
ē iteligēdū. Et ut meliꝰ iteligat̄ Secūdā q̄ro difficl'tatē qd sit in
telligēm cū diciꝰ a ē una latituᵒ viformit̄ difformis caliditatis ĩmi
nata i ext̄mo itēsiori ad ḡdū ut 8. q̄ iformat unū subiectū vnifor-
mit̄ difformit̄ sic tñ ꝙ istiꝰ caliditatis itēsioꝛ ḡdus iformat una3
ptē subi q̄ ē dicta ext̄mū intēsius ⁊ p ꝯñs corpꝰ illud totū dicitur
t̄minatū in ext̄mo intēsiori ad ḡdū ut 8. eo ꝙ ps intēsioꝛ calidita
tis ut. 8. iformat illud uł dēat itelligi ꝙ in ext̄mo intēsiori t̄lis sub
iecti sit caliditatꝭ itēsiōis ut. 8. ⁊ i pte eq̄li sit r̄misior caliditas et
sic ꝯñt̄ de pte ad ptē usq3 ad nō ḡdū. Et si aliter qualiter i sumo
dēat iteligi. Ad q3 difficl'tatē breuit̄ r̄spōdet̄ ꝙ p̄mo ē iteligēdū
ita ꝙ cū diciꝰ. a. ē vifōmit̄ difformit̄ capiēdū t̄miatū i ext̄mo suo
tēsiori ad ḡdū ut. 8. dēt dici ꝙ caliditas ut. 8. ifōrat. a. subiectū vi
formit̄ difformit̄ ⁊ caliditas maioꝛꝭ itēsiōis ifōrat ptes eiꝰ ext̄ma
les ⁊ ptes r̄misiores ptes ꝯñt̄ se habētes us3 ad nō ḡdū ⁊ h patet
certioꝛ certificaᵒ ad p̄mā difficl'tatē vñ s3m rei v̄tatē nō est dicen-
dū ꝙ extremū intēsius. a. sit ut. 8. s3 ꝙ tota latitudo zm rei v̄tatē
ē ut. 8. ⁊ secūdū eiꝰ ext̄mū intensius ꝺnōinat̄ ut 8. Si. n. secūdus
modꝰ eēt verꝰ tūc ꝙ lic3 t̄le poss3 dici ifinite caliditatꝭ itēsiue q̄2
t̄le subiectū ifitas ptes habet q̄ntitatias q̄p̄ q̄lib3 eēt intēsioꝛ illa
certa data siū demr̄ata lic3 ptes v̄sus ñ ḡdū eēnt minꝰ itēse dico
tñ ꝙ secūdꝰ mōꝰ posset habere v̄itatē ⁊ pbabiliꝰ sustētai q̄3 p̄mꝰ
et rō uidet̄ eē i pmptu. q̄2 si. a. scd̄m eiꝰ extremū itēsiꝰ applicat̄
alicui passo secūdū debitā pportiōe3 tūc ꝯstat ꝙ pducēt totā lati
tudiē videlic3 8. et p3 ꝙ nulla ps v̄sꝰ ext̄mū rēisiꝰ nec v̄sꝰ mediū
p̄t h facere q̄r ⁊c̄ ⁊ ob hoc nō seq̄t̄ aliud iꝯueniēs ⁊ zm h eēt al'r
ꝺꝺm ad p̄mā difficl'tatē. Tertia difficl'tas ē utm sic diciꝰ latitudo
viformit̄ difōrīs correspōd3 suo ḡdui meᵒ sic dicēdū ē ꝺ latitudie
viformi vtm latitudo vifōrīs cōrespōdeat suo ḡdui medio aut nō

Ad istam difficulatem respondetur q sic. vnde sicut duz mobile mouet quo ad ptes subiecti: q q̃libz ps ei9 moueat ita uelocit sicut totū z eȝ. ita dū aliqd ē uniformit calidū: q̃libz ps ē ita iten siue calida sicut tom: qz ei9 latitudo repn̄tat p palegramon: cuius oēs ptes linee itēsionis sunt eq̃les: z ē dicē q talis latitudo cōrespōdet suo g̃dui me9 qcūqz sit ille. Quarta difficultas: ē an uniformitas alteratōis attēdēda sit penes latitudiez q̃litat9 acq̃sitaz in ordie ad tp̄us: sz nō ɔsiderato subō. hec difficultas non nisi facilis: z ut pateat qd ip̄a q̃rat: sint. a. z. b. duo pedalia q̃ p horam dēant alterari v̄sus sumū caliditatis: z acq̄rāt i hora g̃dū sūmū caliditat9: sic tn̄ q i pria medietate. a. acq̄rat p totā sui medietatez: medietatē toti9 latitudis: z i alia medietate aliā medietatē toti9 latitudis caliditat9: ita q i fie hōe: a. ē sume calidū. b. v̄o i ei9 medietate acq̄rat s totā latitudiez caliditatis i pria medietate hōe: z i scd̄a acq̄rat sibi tom p aliā medietatē: z tūc ppōsita difficultas q̃rit: an. a. z. b. eq̄ uelocit altent an ne. Ad hāc difficultatē respondet eodē mō q9 dixi in qōibus sup tractatu de pporōibus et hoc i qōe q̄ querit penes quid attendēda sit ueloc tas alratōis

Quita dificultas ē an quelibz latitudo siue uniformis siue vniformiter difformis siue difformit difformis cōrespōdeat suo g̃dui medio. Ad hāc dificultatē r̄spōdetur q ōis irregularitas deducēda est ad regularitatē ut docet duodecia secūdi euclidis et ei9 ɔmentator cāpanus p hoc dico q sic sz p̄us indagādus ē g̃dus medius ptialis latitudinis ul ptialiū et per hoc deuenire i ɔgnitionem gradus medii totius latitudinis.

Expliciunt questiones sup tractatu de latitudinibus formaz mgri Johānis horen. dermiate p venerādū doctorē artiū mgim Blasiuz d Parma de pelacanis Impresse Padue p Matheū Cerdonis de vuindischgracz. 1 4 8 2: Die duodecima Septembris. Laus deo

i

Incipit perutilis tractatus de latitudinibus formarum secundum reuerendū doctorem magistrum Nicolaum Horem. Die tercidecia septebris

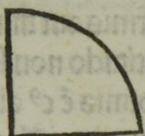
Quia formarum latitudines multipliciter uariātur que multiplices varietates difficilime discernunt: nisi ad figuras Geometricas quodāmō referant. Ideo premissis quibusdam diuisionibus latitudinū cum diffinitionibus suis: Species infinitas earūdē. ad figurarum spēs infinitas applicabo. ex quibus propositum clarius apparebit. Latitudinum quedam uniformis: et quedam difformis. Lalitudo vniformis ē illa: que ē uniformis per totum. Latitudo difformis est. que non est eiusdem gradus per totum: Latitudo difformis diuiditur: quia quedam ē secundum se totam difformis: et quedam non. Latitudo secundum se totam difformis est cuius nulla pars est vniformis. Latitudo non secundum se totam difformis est illa cuius aliqua pars est uniformis. Unde stant simul quod una latitudo sit difformis et aliqua eius pars sit uniformis ut illa

Latitudinum secundum se totam diformium: quedam est uniformiter difformis. et quedam diformiter diformis. Latitudo ūiformiter diformis: est illa cuius est equalis excessus graduum equaliter distancium. Latitudo diformiter diformis sumitur per oppositum. s. cuius non est equalis excessus graduum inter se eq

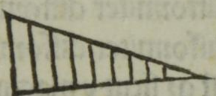
latitudo ūiformis

latitudo difformis

diffōis secundum se totā

ñ secundum se totā difformis

diffōit diffōmis

distancium. Latitudinū uniformiť difformiū quedam incipit a nōgradu τ ťminatur ad certum gradum. quedaȝ incipit a certo gradu et ťminatur ad certū gradū. Non eni potest dari latitudo incipiēs a nōgradu et ťminans ad nōgraduȝ que sit uniformiť diffōrs qr in pncipio intenditur τ in fine remittitur sed vniformiter difformis semper debet intendi. Latitudinum difformiter difformium quedā secundum se totam est difformiť difformis quedam non. Latitudo secunduȝ se totam difformiť difformis est illa cuius nulla pars est ūiformis aut uniformiť difformis aut eɔuerᵒ. Latitudo non secundum se totaȝ difformiter difformis ē cᵒ aliq̄ ps ē ūiformis siue ūifōriť difformis. Latitudinum difformiter difformium secundū se totas quedaȝ sunt vnifōmiť difformiter difformes τ quedam difformiter difformiter difformes. Pro quo notandū est ꝙ sicut ymaginamur latitudinem in nulla sui parte uariatam quam uocamᵒ uniformeȝ Quandaȝ in suis partibus variatā quam vocamus difformem tantū. Quandam q̄ si uniformiter uariatur uocatur uniformiter difformis. Si vō difformiť varietur uocatur diffōmiť pifformis ita ymaginamur quādam uariationeȝ latitudinis vniformem quandam difformem. Et rursus uariationum difformium quādam uniformiter difformem τ quandam difformiter difformiter difformem. Unde sić uniformis latitudinis uariatio reddit uniformiter difformiter difformē. Ita diffōris

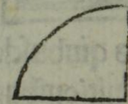
icipiēs a nōḡdu

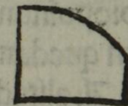
icipiēs a certo

diffoř. icipi. a n̄ḡ

icipiēś τ fiata ad ḡ

n̄ tota diffořiť diff

icipit τ fiať ad ḡ

icipiēs a nōḡdu

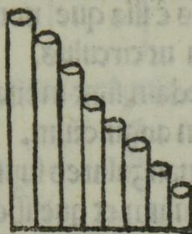

icipit τ fiať ad n̄ḡ

uniformiter variatio reddit uniformiter diffo miter difformem. Latitudo uniformit difformiter difformis est illa que inter excessus graduum eque distātium servat eandez ppō tionem aliam tamen a proportione eq̄litatis Nam si inter excessus graduuz inter se eque distantium servarent pportionez eq̄litatis tūc esset latitudo uniformit difformis ut patet ex diffinitiōibus membrorum secūde divisionis Rursus si nulla proportio servat tunc nulla posset attendi uniformitas in latitudine tali ꝛ sic non esset uniformiter difformiter diffōmis Latitudo difformiter difformit difformis ē illa que inter excessus graduum eque distantium non servat eandez proportionem sicut i secunda parte patebit. Notanduz tamen est ꝙ sicut i suppradictis diffinitionibꝰ ubi loqt de excessu graduum inter se eque distantium debz accipi distantia secunduz ptes latitudis extēsive ꝛ nō intensive ita ut loquūt dicte di finitiōes ꝺ distātia ḡduū situali nō aūt ḡduali

Equitur secunda pars in qua ut supradicta itelligā tur ad sensum per figuras geometricas ostenduntur Et ut omnem spēz latitu dinis i p̄nti mā ūia occur rat apētior latitudies ad figuras geōetricas applicant. Ista pars dividit p tria capitl'a. Quoꝝ primū cōtinet diōes Secundū suppositiones Tertiū ppositionū diōes Diffinitōes

vero ex p̄mo euclidis patet qd ē figura quid
linea quid est angulus rectus quid acutus qd
obtusus. Et est prima diuisio q̄ figurarum
quedaz sunt angulares quedam nonangula
res. Figura angularis est illa que habet
angulos seu angulum. Figura nonangu
laris ē illa que non habet angulos nec angu
lum ut circulus. Figurarum angularium
quedam sunt monangulares & quedam plu-
rium angulorum. Figure monangule siue
monangulares sunt que habent vnum solum
angulum et quelibet talis figura una sola li-
nea continetur que curuatur usqz q̄ extremita-
tes vno puncto concurrunt in quo puncto an
gulum causant. Figurarū plurium āgu
lorum quedam sunt biangule quedam multi
angule. Figura biangula est que duorum
angulorum est precise et talis figura nunquaz
ē rectilinea sed continetur duabus lineis cur
uis ul' una recta & alia curua. Figura mul
tiangula est que est multorum angulorum seu
plurium angulorum et tot sunt species talium
figurarum quot sunt species numerorum post
dualitatem nam q̄dam triangule quedaz qua
drangule et sic in infinitum. Figurarum
biangularum quedam solis lineis curuis cō-
tinetur sicut ē figura constans ex duabus por
tionibus circuli quedam ex linea vna curua
et alia recta et talis est portio circuli. Linea
curua uocatur arcus linea recta corda. Et
si arcus fuerit p̄cise medietas circumferentie
circuli uel uocatur semicirculus. Si uero

linea recta

linea curua

perpendicularis angul9 rectus

āgl9 obtusus

accutus

figura nō āgl'ar?

monāgularis.

biāgularis ex

plus arcus quam medietas circunferétie circuli uocatur portio maior si vero minor uocatur portio minor. Figurarum multi angularum quedam sunt rectilinee quedam curuilinee. Rectilinea est que solum rectis lineis continetur. Si autem contineatur omnibus curuis uel una curua et alia recta non figura rectilinea sz curuilinea appellatur. Figurarum curuilinearum quedam omnibus lineis curuis continetur quedam recta ꝛ curua uel curuis continetur. Ultima diuisio ꝙ Figurarum quedam plana quedam curua. Figura plana est quando tam longitudo ꝗꝫ latitudo mensuratur linea recta. Figura curua é cuius tam longitudo quam latitudo figura curua mensuratur idest linea curua. Nota ꝙ differentia est inter figuram curuaz et curuilineá nam simul stat ꝙ aliqua sit figura plana et curuilinea naz in superficie plana potest figura curuilinea colocari. Omnium supra dictorum exempla i figuris descriptis intuantur.

Upppsitiones autem sunt plures quarum prima est ista. Omnia que scdm aliquam proportionem se habent ad inuicem ratione participát quantitatis hec suppositio patet: quia si vnum est duplum ad aliud: vel etiam in alia proportione se habeat ad ipsum: oportet ꝙ illa sit quantitas vere vł

triágularis.

quadrágular.

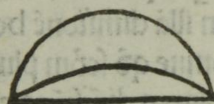
multa angula.

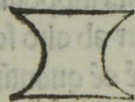
curuilnea.

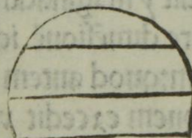
ex altera recta.

plana curuilinea

portio minor.

portio maior cir.

ymaginatiue: et omne tale habet ratione quãtitatis. vnde siue sint res permanẽtes siue successiue siue sint vere res existentes seu secundum ymaginationem si proportionem habẽt adinuicem per modum quantitatis sunt ymaginande. Secunda suppositõ. omne quod excessu graduali excedit aliud vel exceditur ab alio est ymaginandum per modum quantitatis vt patet ex precedenti suppositione.

Tertia suppositio excessus gradualis et latitudo gradualis et intensio forme idem est hoc patet ex vsu loquentium in ista materia.

Quarta. omne quod excessu graduali excedit aliud: vel exceditur ab alio habet latitudinem gradualem. hoc patet ex precedẽti q: non posset excedere vel excedi ab alio scdm pportionẽ gradualẽ si nihil h3 d tali pfectiõe Quita. omẽ quod secundũ aliq3 dimensionẽ ẽ aliqd: quantũ excedere põt aliud vl' excedi scdm illã dimsionẽ hoc etia3 p3 ex se. Sexta. omne qd scdm plures dimsiões est quãtu3 fm plures dimsiões excedere põt aliud vl' excedi ab alio hoc seqr ex pcedẽti et etiã ex se.

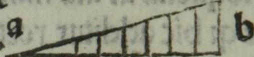
Septia suppositio quod excedit aliud vel exceditur ab alio scdm aliquã dimsionẽ ymaginãdũ ẽ eẽ quantũ hoc p3 ex prima. Octaua q solũ per excessionẽ partiũ excedit vel excedit ymaginãdũ est in proposito vnã solã habere dimẽsionẽ ideo ymaginãdũ est tãq3 lineam: quod autem scdm extẽsionem vel intensionem excedit vel exceditur ymaginandum ẽ habere dimẽsiões: ideo ymaginãdũ ẽ

tã q̃ʒ lõgitudieʒ vł latitudieʒ seu superficies h
satis pʒ ex p̃cedẽtib⁹ ⁊ vsu cõit loquẽtiũ i illa
matia. Nona extẽsio forme ymaginãda ẽ
p lineã rectã: intẽsio v̊o p figurã planã super
rectã ɔsurgẽtẽ hoc mł'tipliciť pʒ p̄mo ex cõi
vsu loquẽtiũ in ista mã. 2º qꝛ ex eadẽ cũ p̄ce
dẽte qꝛ hic additur recta.s.q extẽsio ymagi
nãda ẽ p lineã rectã qd̃ ex hoc pʒ: qꝛ cũ p li-
neã rectã intelligať extẽsio vt pʒ ex p̄cedẽte ⁊
linea curua nõ possit eẽ certa mẽsura lõgitudi
nis rei sine extẽsiõis õʒ q hoc fiat p lineã rec
tam. Et eadẽ ratõe pʒ p figurã planã. 3º ea
dẽ suppõ ɔ̃clarari põt: qꝛ intẽsio forme ẽ addi
tio forme in eað pte subiecti: ita latitudo foře
ẽ additio sfficiei sup eað longitudieʒ. vñ sicut
q̃ʒto plus ẽ ð forma in eað pte sic tãto pl⁹ est
ð supficie supꝛa tł'eʒ lineã rectã: tãto figura est
latioꝛ ⁊ tñ mãet eað lõgitudo ideo intẽsio for
me vocať latitudo: extẽsio v̊o lõgitu.º De
cia. cuilibʒ pũcto in linea recta sup quã figura
plana collocať corrñdet ppꝛia latitudo in eað
figura. Hoc pʒ qꝛ sup quolibʒ pũcto date li-
nee cadit linea recta ppẽdiculariť mẽsurãs al
titudinẽ sfficiei sup pũcto pʒ i figura. n. m.

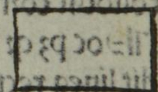
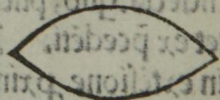
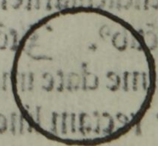
Undecia. qlibʒ pũct⁹ ppꝛaʒ hʒ intẽsionẽ hoc
patet ex p̃cedẽti. Duodecima. cuilibʒ pũc
to in extẽsione pxima intẽsio sibi correspon-
dẽs ymaginãda est p lineã sup datũ pũctum
perpendiculariter rectaʒ hoc patʒ ex duabus
p̃cedẽtib⁹. Itẽ declaro Nã si intensio tota
lis forme date imaginata esset per superficieʒ
super rectam lineam collocatam quot erunt

pūcta in linea tot erūt linee in superficie ppen
dicularíter erecte quelibet super punctum suū
secundum quas ymaginamur maiorem vel
minorem intensionem forme in puncto isto se
cundū q linea perpendicularíter erecta men
surans altitudinem superficiei super suū punc
tum est longior vel breuior: patet in figura. a.

b. Tredecima suppositio Forme perma
nentes vel ymaginabiles tanquam permanē
tes habent extensionem sui subiecti. For
me vō successiue vł ille q̄s ymagiamur tāq̄z
formas successiuas habent extensiōez bm̄ extē
siōz sue durationis: licz tā iste q̄z ille vtq3 psūt
habere extensiōz bm̄ extēsiōz sui subi. vicz quā
do illas ymaginamur eē i subiecto ⁊ qñ illas
ymaginamur habere durationem hoc de se
patet dūmodo sit subiectum diuisibile ⁊ hoc
dicitur propter animam intellectiuam.

Nunc autem propositio
nes sumpte circa materiā
propositā declarande sunt.
Prima est omnis lati
tudo cuiꝰcūqz forme yma
ginanda est per figurā planā super rectā line
am ꝯsurgentem: hoc patz ex nona suppositōe

Scd̄a ppositio nulla latitudo ymaginan
da est per figurā omnibus curuis lineis con
tentā pz ex precedētibus cū talis nō ꝯsurgat
sup lineam rectaz. Tertia Nulla latitudo
ymaginanda est per modum circuli patet ex
duabus precedentibus cum circulus vna sola

figura plana.

curuilinea

figura circularis

línea cõtineatur et illa est curua. Quarta. Nulla latitudo est ymaginanda perfiguram sine angulis hoc patet ex precedentibus tribus quia talis una sola linea continetur et illa est curua siue ipsa figura sit circularis siue non Quinta nulla latitudo ymaginanda est per figuram monangulam hoc patet ex pma nulla enim figura monangula est situata super lineam rectam quod est contra primam ut patet in figura.c.d. Omnis latitudo ymaginanda est per figuram planam plurium angulorum hoc patet ex duabus precedentibus. Nulla latitudo ymaginanda est per figuram super rectam lineam consurgentem per angulum ob tusum siue maiorem recto qꝛ idem ē hoc patet qꝛ si sit tūc intensio forme sine extensione subiecti quod est absurdum sicut si ponatur latitudo sine longitate sicut in figura data b.c.d.et trahatur perpendicularis linea recta super puncto terminante logitudinem suam.s inpuncto.c.que linea representat i tensionem forme in puncto.c.ut per decimam ꝛ duodecimam suppositionem et patet qꝛ latitudo.c.d. cadit ex̃ totam latitudinem que est.b.c. et sic esset intensio forme sine extēsione subiecti sui quod erat ꝑbandũ. Nullla latitudo ymaginanda est per portionem circuli maiorē semicirculo hoc patet ex precedenti tali eni figura ꝯsurgit sup liea recta vniformit̃ ꝑ āgulos obtusos ut pꝫ i figura.d.e. Omis latitu⁹ ũifōris icipit a cēto g̃du ꝛ t̃miat ad cētũ g̃dũ h ꝑbat qꝛ omis latitu⁹ vnifōris est eiusdem

monāgulat⁹

c d

c

a d

portō maiorcircl'i āguli

d e

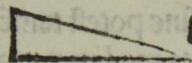
obtusi

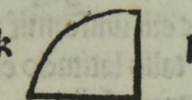
latitudo vnifoꝛis.

gradus p totum. Omnis latitudo icipiens a nongradu est difformis h°. patz ex pcedenti Omnis latitudo siue uniformis siue diffoꝛis incipiens a certo gradu ymaginanda est per figurā icipiētē ab āgulo recto hoc pz i figuris f.g.ꝛ.s.p.ꝛ etiā h°. pbat nā si latitudo icipit a certo gradu g° sup pcūto latitudis suē ē itēsio certi g̃dus que representat per lineaz perpendiculariter erectam super eodē puncto ut pz ex duodecima suppositione linea autem ppēdiculariter erecta causat angulū rectum et sic ppōciōalit patet in figuris.f.g.ꝛ.s.p Omnis latitudo terminata ad certum gradum ymaginanda est per figuram desinentem in angulum rectum patet sicut precedens. Omnis latitudo incipiens a nongradu ymaginanda est per figuram incipientem ab āgulo accuto probatur quia sola talis latitudo incipit a non gradu latitudinis. Et pro exemplo sit figura.d.f. Omnis latitudo terminata ad nongradum ymaginanda est per figuram tēminatam ad angulum accutum. pbatur quia sola figura talis terminatur ad nongraduz latitudinis pro exemplo sit figura.b.i. Omnis latitudo incipiens uniformiter a nongradu ymaginanda est per figuram incipientem ab angulo rectilineo et accuto q autem incipiat ab accuto patet ex tertia. q autem angulus terminans sit rectilineus. probatur quia quelibet talis latitudo incipit ab uniformi excessu graduum inter se ergo ymaginanda est per figuram incipientem ab uniformi

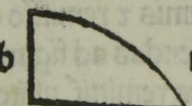

excessu superficiei quod nõ potest esse nisi p lineam rectam uniformiter ascendentem ꝛ sic huiusmodi angulus ẽ rectilineus quia causatus est ex duabus lineis.s.ex basi que ẽ linea recta ꝛ ex linea ascendente altitudinem superficiei que ponitur in recta ut patet in superiori figura.d.f. Omnis latitudo uniformiter difformis terminata ad nongradum ymaginanda ẽ per figuram terminatam ad angulũ rectilineum :probatur sicut precedẽs:exemplum patet in figura.b.i. Omnis latitudo incipiens difformiter difformiter a nongradu ymaginanda est per figuram icipientem ab angulo accuto per lineam curuam ascendẽtem probatur quia super lineam rectam assensus superficiei esset uniformis et sic representaret latitudinem uniformiter difformem cuius exemplum est in figura.k.l. Omnis latitudo terminata difformiter difformiter ad nongradum ymaginanda est per figuram terminatam ad angulum accutum per lineam curuam descendentem probatur sicut precedens exemplum cuius est in figura.b.m. Omnis latitudo uniformis per totum ymaginanda ẽ per figuram quadrangularem rectiangulam siue p quadrangulũ rectiangulũ hoc probatur quia omnis latitudo uniformis est eiusdẽ gradus per totũ g° ymaginãda est per figuram que sit eiusdem latitudinis per totum talis aũt ẽ sola figura q̃drangularis qꝫ p totũ p̃dicta ẽ tl'is et võr ab euclide paleloḡmõ ex eo ꝙ ex palel' ↄstituit ex^m pꝫ in figura.m.n.

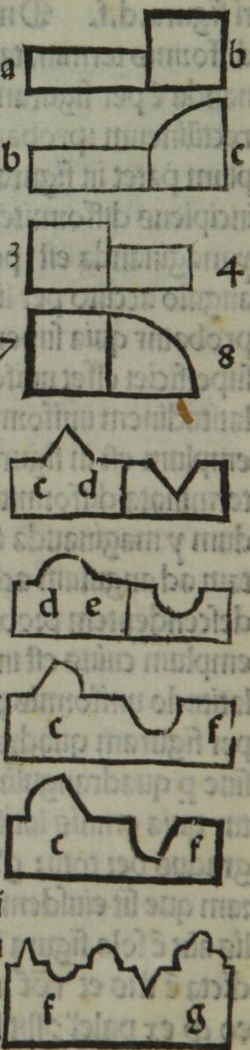

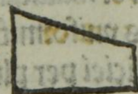
Nulla latitudo in aliqua sui p̄te difformis q̄n tuncunq3 sit vniformis in principio et in fine ymaginanda p̄ quadrangulum rectiangulum est. probat᷑ q2 nulla talis latitudo est eiusdem gradus per totum ergo non est ymaginanda p̄ figurā que sit eiusdem latitudis per totum vnde licet latitudo sit uniformis ī principio et in fine potest tamē esse difformis in medio et circa mediū3 variata vl' ergo tunc p̄cise inten dit᷑ uel precise remittit᷑ uel p̄tim intēditur et p̄ tim remittit᷑ nō enī potest aliter variari ut pa- tet. Si ergo p̄cise itendit᷑ circa medium uel hoc erit uniformit᷑ uel difformit᷑. Si unifōit᷑ tūc talis latitudo est ymaginādā p̄ descriptā3 figuram q̄ sit.a.b. Si aūt difformit᷑ p̄ figurā que sit.b.c. Si aūt latitudo circa mediū3 p̄cise remittit᷑ ymaginādē sūt figure ecōuerso. Si autē p̄tim intēdit᷑ vl' p̄tim remittit᷑ uel solum semel p̄ti intendit᷑ ⁊ remittit᷑ uel pluries. Si solum semel uel intendit᷑ ⁊ r̄mittitur unifōit᷑ ⁊ tunc latitudo ymaginanda est p̄ figurā.c.d Vel intēditur ⁊ r̄mittit᷑ difformit᷑ ⁊ tūc yma ginādā est p̄ figura3.d.e. Vel intēsio ē vni formis ⁊ remissio difformis vl' ecōuerso et tūc attendas ad figuras.c.f. Si latitudo plu- ries remittit᷑ vl' itenditur circa mediū tunc in finitis modis uariat᷑ et p̄ exēplo sufficiat fi- gura.f.g. Omnis latitudo vniformit᷑ diffor mis incipiens a nō gradu ymaginādā ē p̄ tri angulu3 rectilineū incipiētem ab angulo accu to rectilineo ⁊ p3 quia t̄minatur ad angulum rectū ut p̄bat᷑ na3 talis latitudo t̄minatur ad

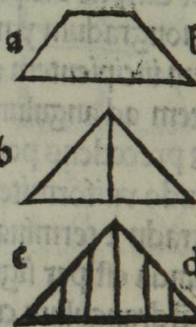
certum gradum vt patet per quartam diuisio
nem prime partis: et omnis latitudo ad certuz
gradum terminata ymaginãda est per figu-
ram terminãtem ad angulum rectum vt patz
ex.i z. et patet q᷒ talis figura est triangulus.
Nam basis erit linea recta ex prima suppõne
et linea que cadit inter basim erit recta ex.i z
suppositione linea tracta que terminat latitu-
dinem.s.figure et similit᷑ recta. pbat᷑ eodem°
sicut quinta ꝓpositio. et sic habetur triangulus
representans latitudinem de q̃ est sermo exᵐ
in triangulo.c.b. Omnis latitudo vnifor
miter diffor̃is incipiẽs a certo gradu et finita
ad nongradum ymaginanda est per trian-
gulum incipientem ab angulo recto et termi-
nantem ad angulum accutum. hoc probatur
sicut precedens patet infigura.b.i. Omis
latitudo vniformiter difformis incipiens a cẽ
to gradu et terminata ad certum gradũ yma
ginanda est per figuram quadrangularẽ siue
per q̃drangulum cuius duo anguli sup basiz
sint recti patet per vndecimã et duodecimam
Qz autem reliquorum angulorum alter ac-
cutus alter obtusus q᷒ ex quo latitudo est vni
formiter difformis ymaginanda est per lineã
rectam oblique cadentem super duo latera
quadranguli que mensuret vnifor̃iter diffor-
miter latitudinis superficiem et patet q᷒ talis
figura sub vno latere causabit angulum accu
tum et super alium angulum obtusum. Et h°
patet infigura suprascripta.k.l. Nulla lati-
tu° incipiens a nõgradu et termiata ad n̄gdũ

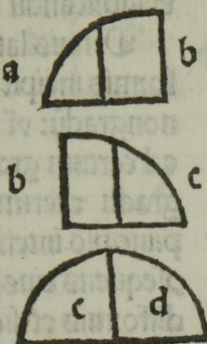

est vniformis aut vniformit difformis. Pri
ma .s. q nulla pars e vniforis pz per decimā
Scda aūt pars .s. q nō sit vniformit difformis
pbat quia si incipit a nongradu τ terminatur
ad nōgradum ergo incipit a nō gradu eē intē
sior: postea incipit esse remissior ad nō gradū
descēdendo τ hoc nō stat cū vniformi diffor
mitate. Omnis latitudo incipiēs vniforit
difformit a nōgradu τ tminata ad nōgraduz
imaginanda ē per figurā in cuius vtroqz tmio
basis est: est āgul9 accut9: τ hoc pz per .4 5 .1 6.
Sz quia talis latitudo infinitis modis variari
potest τ per ɔsequēs p infinitas figuras: ideo
aliquas figuras describā p quas poterimus
figuras alias imaginari de facili. Si eni talis
latitudo sit in medio vniformis imaginanda ē
per figurā .a.b. Si vniformit difformis: per fi
gurā .b.c. Si aūt talis latitudo sit diuisibilis in
duas partes quarū utraqz sit vniformit diffor
mis imaginanda est p figurā .c.d. Pro aliis
modis quibus possunt tales latitudies varia
ri incipiētes a nōgradu τ tminātes ad nōgra
dum ɔsidera figuras dscriptas: τ p illas infi
nitas alias poteris fabricare. Nulla latitudo
scdm se totā difformit difformis ē imaginan
da p rectilineā figurā pbat q cuiuslibz figu
re rectilinee latitu° supficiei ē aut vniformis
puta si habeat latera eque distātia: vel ē vni
formit diffoīs puta si linea recta tminet supfi
ciem vel latitudinē supficiei vel saltim habeat
partes vniformit difformes puta si latitudo
superficiei per plures lineas rectas terminet

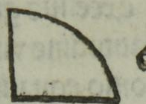
et ideo per figurā rectiangulā nō pōt imagia ri latitudo scđm se totā difformit difformis. Sed q̄ talē latitudinē infinitis modis variari ɔtigit ideo alique figure describunt imaginate per quas quis poterit alias imaginari variando vt voluerit latitudinū figuras. Nam si talis latitudo incepit a nōgradu ꝛ terminetur ad certum gradum imaginādā est per figuram.a.b. Si incipit a certo gradu et terminatur ad non gradum imaginādā est per figuram.b.c. Si incipit a nōgradu ꝛ terminat ad nongradum imaginādā est per figuram.c.d. Notandū tamen ꝙ quandoq̄ dico talē latitudinē imaginandam esse per talem figurā non intelligo ꝙ omnino per talē: nam vt plurimū tales figure quas pono gr̄a exēpli possunt infinities variari semꝑ representādo latitudinē de qua est intentio siue sermo verbi gr̄a in figura.b.c que terminatur ad angulum accutum repsentat latitudinē secundum se totam difformiter difformē terminatā ad nongradū. Omnis angulus accutus pōt esse acutior ꝛ acutior in infinitum semꝑ erit tamen angulus accut⁹. Ita figura.b.c. potest terminari continuo ad angulum accutiorem ꝛ accutiorez sēper tamē representabit latitudinē scđm se totā difformiter difformem terminatam ad nongradum sicut prius. Omnis latitudo difformiter difformis imaginanda est per figuram cuius latitudo terminetur per lineam curuam vel per lineas curuas hoc pat; ex añte. Omnis latitudo difformiter difformis imaginanda est

per figurã cuius aliqua pars est difformiť dif formis ⁊ aliqua non: ⁊ tũc imaginanda per fi guram cuius aliqua pars latitudinis sue ter/ minata est per lineã curuam patʒ ex ꝑcedẽte et fabricandũ est per figuras propositiõe i z

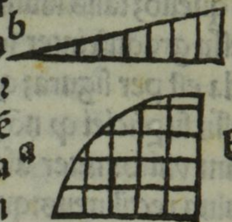
Omnis latitudo uniformiť difformiter dif formis incipit a certo gradu ⁊ terminatur ad nongradũ: vł incipit a non gradu ⁊ terminať ad certum gradum: ꝓbať q2 si inciperet a nõ gradu ⁊ terminaretur ad non gradũ: ergo in principio intendereť ⁊ in fine remittereť: ⁊ ꝑ ꝯsequens eius variatio non esset vniformiter difformis et sic latitudo non eẽt vniformiť dif formiter difformis. Omnis latitudo vnifor miter difformiť difformis imaginanda est ꝑ triangulum habentem. basim angulum rectũ ⁊ rectilineum: reliquos vero accutos ⁊ curui lineos. Prima pars huius propositionis pʒ: cum enim basis debeat esse linea recta vt ptʒ ex primar: ⁊ cum scd̃a linea debeat esse recta perpendiculariter erecta super basim vt pʒ ex iz. ꝑcedẽte pʒ qꝫ angulꝰ causatꝰ sup basiʒ ex cursu predictarum linearum est rectus ⁊ recti lineus ⁊ est probata talis prima pars proposi tionis. Secunda pars propositionis probatur nam tertia linea que concurrit in alio termio basis debet esse curua vt patet ex. i 7. i 6. qꝫ ñ debent esse ibi plures linee: ⁊ per cõsequens qꝫ talis figura est triangulus probať: q2 alias inter excessus graduum eque distantiũ nõ ser naret eadeʒ proportio inequalitatis q2 vnus angulus probatus est esse rectus per naturaʒ

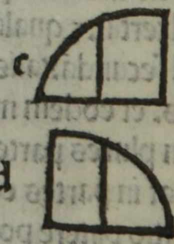

trianguli qa reliqui duo sunt accuti: τ sic tota propositio est probata: figure trianguli sint. a. b. b. c. descriptio ad propositionē. 27. Qꝫ autem talis angulus sit rectilineus probatur: quia quelibꝫ talis latitudo incipit ab vniformi excessu graduū inter se eque distantiū imaginanda est per figuraꝫ que incipit ab vniformi excessu supficiei qꝫ nō potest eē nisi per lineā rectam vniformiter ascendentem τ similiter angulus rectilineus: quia triangulus est cātus ex trib⁹ lineis rectis. s. basi linea recta τ linea ascendente altitudinē superficiei que posita ē in esse: in supiori figura pꝫ que est. d. f. Videndum est modo quomō in talibus figuris seruetur eadem proportio inter ascensus graduū eque distantium describo triangulū. a. b. qui est quarta pars circuli cuius basis gratia exempli diuiditur in. 6 partes existētes linee perpendiculares in puncto diuisionū q̄ linee mensurabunt altitudinem superficiei quelibꝫ super puncto suo scōm qꝺ docet. i z. suppositio deinde signetur excessus linearū illarum eque distantiū iter se: qui excessus representat excessum graduum eque distantiū τ patet qꝫ qualis est excessus p̄mi ad secundum: talis ē scōi ad tertiū. τ qualis est proportio prime linee ad secundā: talis ē secūde ad tertiā: τ sic de aliis. et eodem modo esset de basi qꝫ diuiditur in plures partes quā angulus dumō diuisio fiat in partes equales. Secunda pars τ suppositio patere possūt sine alio exēplo satis in figura. Ex illo apparet differētia inter

latitudinem vniformiter difformiter difformē
τ latitudinem vniformiter difformē: nam hoc
in eadem latitudine seruatur eadē proportio
inter excessus graduū inter se eque distantiū
τ in latitudine vniformiter difformi seruatur
proportio equalitatis in quocūqꝫ primus gra
dus excedit scđm. scđs tertium. τ tertius quar
tum: vt patet in figura. b.c. In figura autē
a.b. excessus graduum non sunt inter se equa
les. vnde licet seruant eandem proportionem
non tamen seruant proportionem equalitatis
vnde si queritur que proportio est ipsa dicitur
ꝙ est proportio sexquialtera quā pronūc sine
probatione suppono. Omnis latitudo cu-
iuscunqꝫ forme variata imaginanda est per fi
guram similiter variatam quia latitudiēs for
marum: τ figure eis correspondentes infinitis
modis variari possunt vt sepe dictum est: nec
potest pro qualibet dari regula specialis: ideo
valet propositio illa vltima pro omnibus reli
quis latitudinibus de quibus non datur regu
la specialis que propositio clara ē de se τ pro
batione non indiget. Ex propositione sic
cum precedente pꝫ ꝙ portio vel medietas cir
culi representat latitudinem difformiter diffor
miter difformem: cuius medietas vtraqꝫ est
secundum se totam vniformiter difformiē dif
formis patet in figura que est. c.d. τ d.e. Fi
gura autem que est minor quā medietas ctis
portionis representat latitudinem vniformiter
difformiter difformem patet in figura que est
d. que figura est pars. c.d. Figura autem

que est plus quam medietas talis medietatis circuli representat latitudinem difformiter difformiter difformem: cuius tamen est plusquam medietas uniformiter difformis: et reliqua secunda pars est difformiter difformiter difformis vt patet in figura. c. que est pars figure. c. d. Circa materiam istam secundam proportionum plurima sunt notanda. Primo notandum est quod in qualibet circuli portione que est maior semicirculo incipit latitudo a non gradu latitudinis: et terminatur ad gradum latitudinis. portio

Dixi autem ad certum gradum latitudinis super figuram nulla talis latitudo forte est imaginanda vt ex propositione octaua patet. Secundo maior notandum quod in qualibet tali figura que est medietas circuli intensio terminatur ad summum gradum tarditatis. et remissio incipit a summo gradu tarditatis scilicet in puncto circuli vbi terminatur intensio ibi incipit remissio: patet in figura c. d. et. d. e. Tertio notandum quod in qualibet tali figura intenditur latitudo vsque ad medietatem: et remittitur a medietate vsque ad finem: ita quod a principio vsque ad medietatem continuo est latitudo maior et maior: et a medietate vsque ad finem continue est latitudo breuior et breuior. Quarto est Notandum: quod in quolibet semicirculo incipit intensio latitudinis a summo gradu velocitatis: et terminatur ad summum gradum latitudinis tarditatis scilicet in medio puncto arcus. Remissio vero que incipit ab eodem medio incipit a summo gradu tarditatis et terminatur ad

summũ gradũ velocitatis patet in figura.c.d.
Veruntamen ne possit aliqs garulare intel
ligo summã velocitatẽ respectu alicuius alteriꝰ
qđ non est talis figure : non enim nego quin
vnus semicirculus incipiat a maiori velocita
te quã alius:naꝫ quãto semicirculus ẽ maior
tãto incipit a maiori velocitate intensio latitu
dinis sue ⁊ terminatur ad maiorem tarditatẽ
⁊ econuerso đ remissione. Sed dico ꝙ nulla
alia figura incipit cuius intensio ẽ a maiori ve
locitate quã in semicirculo non tamen ab eq̃
li nisi forte in figura que est pars semicirculi.
Quinto notandum ẽ ꝙ dictum superiꝰ valet
ꝙ latitudo vniformiter difformiter difformis int̃
excessum graduũ eque distantiũ seruat eandẽ
proportionem inequalitatis intelligẽdo excep
to illo gradu a quo incipit vel causatur illa ve
locitas summa:siue sit gradus primus siue vl-
timus ⁊ tamen hoc non tollit quin latitudo sit
vniformiter difformiter difformis: quia tales
tales gradus non sunt gradus intrinseci illius
latitudinis sed extrinseci. Sexto ⁊ vltimo
notandum ꝙ eadem est proportio forme ad
formam que est figure ad figuram.cum enim
omnis forma sit per figuram aliquam imagi
nanda secundum ꝙ ipsa est vniformis aut dif
formis ⁊ econuerso vt in precedentibus patu
it: ⁊ apparet ꝙ eadem proportio inter latitu-
dines duas cuiusmodi est inter duas figuras
reꝑsentatias earũ.vnde sic alique due figure
se habent secundum proportionem rationalẽ
ita ꝙ vna maior est dupla ad aliam vel tripla

vel sexquialtera ⁊ sic de aliis. ita de duobus
vel alterationibus vel caloribus ⁊ similiter de
duabus latitudinibus cuiuscunq; speciei que
quidem se habent scdm proportioné rationa
lem ita q; vna est dupla vel tripla vel sexqal
tera: ⁊ sic de aliis. Quedam eim se habét
scdm proportionem irrationalem ita: q; licet
vna sit maior alia tamen nec dupla nec tripla
nec sexquialtera nec in aliqua proportione: ⁊
similiter est de duobus motibus. de duabus
alterationibus. d duobus caloribus. ⁊ vniuer
saliter de duabus latitudinibus cuiuscũq; spe
ciei que quidem se habent scdm proportioné
irrationalem. Item quelibet due figure qua
rum vna est rectilinea ⁊ alia curuilinea se hñt
scdm proportionem irrationalem. Ex illo
vltio notato sequũtur aliq corolaria. Pri
mo q; quilibet duo motus vniformes se ha
bent secundũ pportióez rõalem. Scdo q;
quilibet duo motus vniformiter difformes se
habent secundum proportionem rationalem
Tertio q; quilibet duo motus quorũ alť
est vniformis: alter difformiter difformis se hñt
scdm proportionem rationalem. Hec tria co
rolaria eodé? dclarantur: nã quilibz talis mo
tus representatur per figuras rectilineas: ⁊ p
ɔsequẽs scdm eandé proportioné se hñt scdm
quã figure predicte. Et qd dictũ é de duob⁹
motibus intelligendũ é de quibuscũq; duab⁹
latitudinib⁹ hoc sp seruato q; sint eiusdé rõis
alias. n. nõ eént pportões inť albedíez ⁊ calo
ré sicut nec inť motũ localem ⁊ alterationez.

Quartum corolarium q: quilibz duo motus uniformiter difformiter difformes se habent scđm proportiõem rõalem: hoc pz quia vtrqz imaginandus est per figurã curuilineaz: vt pz ex precedentibus. Quinto q nulli duo motus quorum unus est uniformis seu uniformiter difformis: alter võ uniformiter difformit difformis habent se scđm ꝓportionem rõalẽ probatur quia vnus imaginatur per figuram rectilineã alter vero per curuilineã. Plura autem corolaria circa istam materiaz elici possunt: sed ex predictis potest faciliter ꝯsiderari q supradictis applicari põt: ⁊ ideo trãseo ⁊ sic finem habeat tractatus de latitudinibus formarum.

Tractatus de formarum latitudinib⁹: a venerabili doctore magistro Nicolao horen edit⁹ finit feliciter. Impressus ac diligenti cura emẽdat⁹ padue: per Magistruz Matheum Cerdonis de vuindischgretz. Anno salutis. 1. 4. 8. 2. die vero. 2 5. mẽsis septembris.

